

Columbus i populärhistorisk tappning

Bilden av Columbus i populärhistoriska tidskrifter

Av Thomas Nygren Högskolan Dalarna

Grundläggande information

Columbus liv och gärningar tillhör den västerländska historieskrivningen. Hans historiska roll som äventyrare och upptäckare är en del av vårt samtida historiemedvetande.

Resan till Amerika och dess konsekvenser kan onekligen ses som en betydelsefull del av den historiska utvecklingen. En starkt bidragande orsak till förändrade maktförhållanden och lidande i världen.

Columbus i svenska kursplanen

I den svenska kursplanen för Historia 1b nämns inte Columbus vid namn. Vad som däremot tas upp är vikten av att under kursen behandla olika tidsepoker och problematisera hur epokindelningar är efterhandskonstruktioner. Dessutom betonas kunskap om förändringsprocesser, händelser och personer i betygskriterierna.

Tidsmässigt kan Columbus placeras in i den tidsepok som i kursplanen kallas renässansen. Han skulle kunna betecknas som en central gestalt i övergången från medeltid till tidig modern tid. Ibland får Columbus illustrera upptäckternas tid. Tidsepokerna kan mycket väl problematiseras utifrån Columbus historiska roll. Vad innebär det att till exempel att vara modern? Är han en renässansmänniska (eller är hans agerande mer "medeltida")? Om han är en upptäckare vad är då de som redan bor dit han kommer?

I kursplanens centrala innehåll omnämns kolonialismen och även vikten av att studera förändrade maktförhållanden, dess historiska förklaringar och utifrån olika perspektiv.

Att den tid som Columbus levde innebar viktiga förändringar är tydligt. Men vilken betydelse fick västvärldens dominans på världshaven för den historiska utvecklingen? Hur kom det sig att Europa kom att bli dominerande i världspolitiken?

Vidare framhåller kursplanen hur historieämnet ska belysa olika syn på människors värde

utifrån till exempel etnicitet och kön. Européernas möte med människor från andra kontinenter synliggör inte minst frågor om människovärde och etnicitet.

Lärandemål

Målet med de uppgifter som presenteras på dessa sidor är dubbelt, att öka elevernas media kritiska kompetens och deras förmåga att se olika perspektiv, så kallad multiperspektivitet.

Tanken är att materialet och uppgifterna ska fungera som underlag för kritisk läsning av text och bild i allmänhet och särskilt vad gäller populärhistoria.

Genom att granska och jämföra populärhistoriska tidningar och läroböcker kan man lära sig att hantera olika sätt att presentera ett historiskt ämne och märka skillnader i mer eller mindre vetenskaplig stil. Populariseringens fördelar och nackdelar synliggörs. Genom att jämföra tidskrifter från olika länder synliggörs olika, nationella, perspektiv.

Som nämns ovan kan Columbus liv och gärningar kopplas till många av kursplanens mål. Förändringsprocesser, historiebruk och kritiskt tänkande kan stimuleras och tränas genom att använda materialet om Columbus.

Columbus i svenska läroböcker

Columbus roll i historien kan diskuteras utifrån många olika perspektiv. I läroböckerna beskrivs och problematiseras Columbus på olika sätt i Sverige. Hans roll i historien ges i en bok rubriken "Europa upptäcker världen" medan hans liv och gärningar i en annan bok beskrivs som en del av "Tidig modern tid". Beskrivningen av Columbus som person är av förklarliga utrymmesskäl inte särskilt utförlig. I läroböcker beskrivs hans gärningar inte särskilt kritiskt. Men hans liv och gärningar är onekligen en del av en kritisk utveckling med lidande för koloniserade folk när européerna tar makten över världshaven.